

MARCEL ŠTEFANČIČ JR.

16. 11. 2018 | MLADINA 17 | KULTURA | FILM

Zimske muhe

Všechno bude, 2018, Olmo Omerzu

2018 – Odiseja po Češkem.

Zimske muhe je film o road tripu, na katerega v ukradenem avtu kreneta dva češka fanta, 14-letni Mara (Tomáš Mrvík), obritoglavec z izgledom lažnega huligana in pogledom utrujenega cinika, in 12-letni Heduš (Jan František Uher), buckasti Huckleberry Finn, ki sanja o tujski legiji. Očitno sta zbežala od doma. Zakaj? Oh, to se bo spraševal le ta, ki ni videl prvih dveh Omerzujevih filmov, Mlade noči in Družinskega filma, v katerih starši odpotujejo, otroke pa pustijo same doma. Starši za otroke vedno naredijo premalo – v nekem smislu jih ni. Ugrabili so jim jih »TV, Facebook in Kaufland,« slišimo v Zimskih muhah, ritualni, formativni odiseji zorenja. Zato otroci pustijo starše doma, sami pa odpotujejo.

Mara in Heduš namreč kmalu – podobno kot James Taylor in Dennis Wilson v Hellmanovem Peklenskem asfaltu (Two-Lane Blacktop, 1971), največjem road movieju vseh časov – pobereta štoparko, rahlo starejšo Bráno (Eliška Křenková), ki v njima prižge hormone in fantazije, a njune fantazije so še tako naivne, da noč prespita zunaj, poleg avta, na hladnem, ona, njuna muza, pa v avtu, na toplem, potemtakem ne z enim izmed njiju, temveč s psom, ki ga en passant rešita (kdor ni videl Družinskega filma, ne ve, kakšni liki so lahko psi!). Mara, Heduš, Brana in pes postanejo alternativna, muhasta družina, ki potuje od surovega, sivega, hladnega, zimskega severa proti jugu, toda surovost, sivina, hlad in zima so povsod, tudi na utopičnem jugu, tako da prijatelja kmalu ugotovita to, kar sta pred dobrimi petdesetimi leti v Pennovi odisejski klasiki Bonnie in Clyde ugotovila Bonnie in Clyde: trik je v tem, da se neprestano giblješ, da se torej ne ustaviš – čim se ustaviš, te dobijo. Na varnem si le še v avtu. Sploh pa, ko se ustaviš, se itak izkaže, da so vsi kraji isti – in da so tudi vsi odrasli isti. Sočutje in solidarnost je vzel neoliberalni vrag. Tam »zunaj« je divjina, ne pa svoboda, še manj katarza. Če te ne skušajo posiliti, skušajo ubiti vsaj psa. Ne, niso problem le starši. Zato moraš biti vedno pripravljen na beg. In seveda – avto moraš imeti stalno prižgan. Težko je biti kul. Tu moraš odrasti le zato, da bi se odraslim lahko uprl.